

Scholten, zou nagaan, wie van de leden van de 'oude' Kamers, voorzover zij nog in leven waren *c.q.* voorzover zij niet hadden bedankt, gewraakt moesten worden – de overigen zouden dan als Tijdelijke Staten-Generaal bijeenkomen, louter om het instellen van de Voorlopige Staten-Generaal te bespreken. Dit wetsbesluit was door het kabinet-Schermerhorn opgesteld zonder overleg met de GAC en de Adviescommissie. Deze laatste sprak met een-en-twintig stemmen vóór en twintig tegen haar afkeuring uit over de gevolgde procedure – nadien werd haar wèl het wetsontwerp voorgelegd dat bepaalde dat de Voorlopige Staten-Generaal zouden bestaan uit de Tijdelijke met aanvulling van de lege plaatsen met nieuwelingen ten aanzien van wie de Adviescommissie dubbeltallen zou opmaken (hoe daaruit gekozen zou worden, komt nog aan de orde), en dat die Voorlopige Staten-Generaal alle bevoegdheden zouden hebben welke de Grondwet aan de Staten-Generaal toekende.

In totaal kwam de Adviescommissie in bijna vier maanden (zij hield haar slotvergadering op 15 november) vijftien maal bijeen. Slechts één van die vergaderingen was openbaar: die waarin de commissie eind augustus na een verward debat met meerderheid van stemmen uitsprak dat de gemeenteraadsverkiezingen in december '45 en die voor de Provinciale Staten en de Tweede Kamer in april '46 dienden plaats te vinden – een advies waaraan het kabinet nauwelijks aandacht besteedde. De Adviescommissie vroeg het kabinet voorts, te bevorderen dat meer zou worden meegedeeld over het beleid van de regering in ballingschap (hieruit resulteerde een verzoek aan Gerbrandy om daarover ter publicatie een verslag op te stellen¹) en zij drong er eind september bij het kabinet op aan, met haar van gedachten te wisselen over de conflictsituatie welke in Nederlands-Indië was ontstaan – dat punt liet zij rusten, toen haar bleek dat het kabinet die situatie met de Tijdelijke Tweede Kamer wilde bespreken.

Hiermee hebben wij het belangrijkste vermeld dat over de Nationale Adviescommissie te berichten valt²: bitter weinig. Zo werd het ook door de leden gevoeld. Op de slotvergadering, 15 november, schitterden van de vier-en-vijftig twee-en-dertig door afwezigheid.

¹ Dit werd zijn in '46 verschenen memorandum *Enige hoofdpunten van het regeringsbeleid in Londen gedurende de oorlogsjaren 1940-1945* – een slordig gecomponeerde en slordig geschreven verhandeling, waaruit wèl Gerbrandy's strijdbare persoonlijkheid sprak maar die overigens veel lacunes bevatte. ² Een uitgebreider overzicht van alle besprekingen vindt men in deel V a van de Enquêtecommissie 'Regeringsbeleid 1940-1945' op de pag.'s 886-94.